

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.207>

JEL classification: G24,G28,O31,O32

UDC: 005.591.6:330.342

Інна КУЗНЕЦОВА

доктор економічних наук, професор,
кафедра менеджменту організацій,
Одеський національний економічний університет, Україна
E-mail: inna.stream27@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-3017-6165
Researcher ID: B-3391-2015

Тетяна КУБЛІКОВА

кандидат економічних наук, професор,
кафедра, менеджменту організацій,
Одеський національний економічний університет, Україна
E-mail: far01@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-9196-1445
Researcher ID: S-3874-2016

ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ РЕАЛЬНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВА

АНОТАЦІЯ

Вступ. Об'єктом дослідження є наукове узагальнення різноманітних інноваційно-інвестиційних підходів до управлінських рішень в контексті реального інвестування, спрямованих на забезпечення стійких конкурентних переваг підприємства. Дослідження охоплює як теоретичні, так і практичні аспекти технологій управління реальними інвестиціями підприємств в умовах нестабільності вітчизняного ринкового середовища.

Мета та завдання дослідження полягає у вивченні та науковому аналізі підходів до управління реальними інвестиціями на підприємствах для визначення їхнього потенціалу забезпечення стійких конкурентних переваг.

Метод (методологія). Для досліджень у галузі управління реальними інвестиціями та формування інвестиційного портфелю були застосовані методи фінансового аналізу, оцінки ризиків, методи оцінки вартості активів, системний аналіз, математичне моделювання, секціональна аналітика.

Результати дослідження підкреслюють важливість розвитку інструментарію управління реальними інвестиціями для формування інвестиційного портфелю в умовах нестабільного ринкового середовища, де ефективне управління ризиками та оптимальний вибір джерел фінансування грають критичну роль у досягненні стійких конкурентних переваг підприємства.

Висновки. Дослідження відзначає необхідність подальшого розвитку інструментарію управління реальними інвестиціями для успішного формування інвестиційного портфелю в умовах нестабільного ринкового середовища. Підкреслено важливість розробки цього інструментарію з урахуванням потреб підприємств у забезпеченні ефективного функціонування та розвитку, а також у використанні потенціалу найпривабливіших інвестиційних об'єктів для створення інвестиційного портфелю. Формування інвестиційного портфелю на основі реальних інвестицій вимагає значних фінансових ресурсів та залучення як власних, так і залучених коштів. Вибір оптимальної структури фінансування

© Інна Кузнєцова, Тетяна Кублікова, 2023

Отримано: 02.11.2023 р.

Рекомендовано до друку: 01.12.2023 р.

Опубліковано: 06.12.2023 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Кузнєцова І., Кублікова Т. Технології управління реальними інвестиціями підприємства. *Економічний аналіз*. 2023. Том 33. № 4. С. 207-215. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.207>

стає компромісом між ризиком та ефективністю вкладення ресурсів у реальні інвестиції, що вимагає детального аналізу та обґрунтування. Особливу увагу приділено аналізу ризиків, які виявилися ключовим елементом при інвестуванні в реальні активи та формуванні інвестиційного портфелю. Такий підхід відкриває можливості для ретельного аналізу ризиків, розвитку відповідного інструментарію та стратегічного планування, що сприяє ефективнішому управлінню інвестиціями та досягненню стійких конкурентних переваг підприємства в умовах нестабільності ринкового середовища.

Ключові слова: реальні інвестиції; інвестиційний портфель; ризики інвестування; фінансовий аналіз; стратегічне планування.

Вступ

Забезпечення успішної діяльності підприємства в умовах конкурентного ринкового середовища вимагає постійної адаптації до змін і вдосконалення своєї стратегії. Конкуренція змушує підприємства шукати нові шляхи відповіді на вимоги споживачів, використовувати передові технології виробництва, знижувати витрати та ціни на свою продукцію або послуги. Економічна наука розглядає конкуренцію як механізм управління ринковою системою.

Досвід успішних підприємств підтверджує, що досягнення успіху в складному конкурентному середовищі можливе завдяки формуванню та впровадженню моделі управління на інноваційних засадах. Зараз "конкурентні переваги, засновані на знаннях про побудову системи зв'язків з клієнтами, формування репутації, брендингу, удосконалення бізнес-процесів, забезпечення гнучкості та фінансової стійкості, а також безліч інших конкурентних переваг у сфері управління за своєю значущістю випереджують технологічні нововведення, оскільки не можуть однозначно копіюватися іншими учасниками ринку" [1, с. 35]. Іншими словами, інновації в управлінні відзначаються високим рівнем надійності і стійкості.

У сучасних умовах конкурентної боротьби технології інноваційного управління надають можливість отримати зовсім нові конкурентні переваги та сфери їх втілення. Інноваційні підходи в управлінні можуть змінити парадигму конкурентної боротьби та відкрити нові горизонти для підприємств.

Управлінські інновації є інноваційним продуктом, який виникає з інтелектуального вкладання в нові форми, методи та засоби управління. Вони створюють сприятливе

середовище для інноваційної діяльності підприємства, сприяючи впровадженню новаторських рішень та стратегій.

За останні десятиліття інновації в управлінні стали ключовим фактором успіху підприємств у різних галузях. Вони дозволяють підприємствам не лише ефективно реагувати на зміни на ринку, але і визначати його розвиток, створюючи нові можливості та вигоди для бізнесу. Важливим аспектом інноваційного управління є здатність адаптуватися до змін, розробляти та впроваджувати нові стратегії, удосконалювати бізнес-процеси та пропонувати споживачам продукцію чи послуги відповідно до їхніх потреб і очікувань.

Мета та завдання статті

Мета даної статті полягає у вивченні та науковому аналізі підходів до управління реальними інвестиціями на підприємствах для визначення їхнього потенціалу забезпечення стійких конкурентних переваг.

Виклад основного матеріалу дослідження

Управлінські інновації визначаються як ті, що створюють сприятливе середовище для виробництва та впровадження інших видів інновацій, включають в себе розроблення нових підходів до встановлення пріоритетів управлінської діяльності з метою здобуття переваги над конкурентами. Важливо зауважити, що знання і високі технології, які несуть в собі значущий потенціал, не є достатніми для забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Для перетворення знань і технологій на конкурентні переваги, необхідні нові ініціативи, стратегії та методи управління.

Управлінські інновації, також відомі як "м'які технології", є суттєвим елементом

створення конкурентних переваг на підприємствах. Будь-які інновації здійснюються через інноваційний процес, який включає дії працівників підприємства з послідовного внесення змін у товари, технологічні процеси, документообіг, організаційну структуру, джерела сировини і матеріалів, ринки збуту та інші сфери.

Інноваційний процес визначається як послідовне перетворення ідеї на товар через послідовні операції, які включають фундаментальні та прикладні дослідження, конструкторські розробки, маркетинг, виробництво та збут. Цей процес може бути розглянутий з різних позицій, включаючи паралельно-послідовну діяльність наукових досліджень, науково-технічних розробок, інновацій та маркетингу. Він також може бути розглянутий як тимчасові етапи життєвого циклу нововведення від появи ідеї до розробки та впровадження. Окремо він може бути розглянутий як процес фінансування та інвестування розробки і розповсюдження нового виду продукту або послуги.

Отже, інноваційний процес - це процес перетворення ідей на конкретні продукти чи послуги, який включає в себе різні аспекти науково-дослідницької та виробничої діяльності, а також маркетингу та фінансування.

Інноваційний процес відкриває перед підприємствами можливість не лише реагувати на нові потреби, що виникають у споживачів, але й активно сприяє їх формуванню під впливом науково-технічного розвитку. Внаслідок цього інноваційну діяльність стали розглядати як невід'ємну складову процесу розширеного відтворення кінцевого продукту, що дозволяє останньому виходити за межі виробничої стадії [3].

У 70-ті роки ХХ століття лінійні моделі стали розглядати як окремі випадки загального процесу, який поєднує в собі науку, технологію і ринок. Дослідження вчених, таких як Р. Росвелл і Н. Розенберг, підтвердили важливість маркетингових, ринкових і технічних факторів для успішної реалізації інновацій. Це призвело до потреби в створенні нових, нелінійних моделей інноваційного процесу. Наприклад, в моделі "третього покоління", запропонованій Р. Росвеллом,

передбачені зворотні зв'язки між всіма етапами інноваційного процесу, і сфера наукових досліджень і розробок і нові потреби розглядаються як джерела інновацій.

Подальший розвиток уявлень про структуру інноваційного процесу пов'язаний з ланцюговою моделлю Клайна-Розенберга [2], яка розбиває інноваційний процес на п'ять стадій: ідентифікація потреби на потенційному ринку, створення проекту нового процесу або товару, розробка інновації, виробництво нового продукту та введення інновації на ринок. Загалом ланцюгова модель інноваційного процесу схожа на модель "третього покоління" Росвелла, але вона додає традиційним джерелам інновацій (потреби ринку та наукові дослідження) навчання на власному досвіді і масив зовнішніх знань.

Інтегрована модель інноваційного процесу, яка з'явилася в практиці компаній у другій половині 80-х років, позначила перехід від розгляду інновацій як передбачуваного послідовного процесу до розуміння інновацій як паралельного процесу, який включає одночасно елементи досліджень і розробок, створення прототипу, виробництва та інші аспекти [3].

Сучасне розуміння структури інноваційного процесу може бути відображено за допомогою нелінійної інтегрованої моделі [4]. Відповідно до цієї моделі, процеси наукових досліджень, розробок і вивчення потреб і реакції споживачів на нововведення виконуються автономно від інших видів інноваційної діяльності (етапів).

В умовах ринкової економіки ефективно використання технологій управління реальними інвестиціями стає основою стратегічного розвитку підприємства. Більшість вітчизняних підприємств активно залучають реальні інвестиції, що обумовлено не лише недостатністю розвиненого фондового ринку України, але і перевагами, які надає реальне інвестування. Це включає в себе будівництво та введення в експлуатацію нових основних активів, придбання нерухомості, покупку об'єктів приватизації та інші форми реального інвестування.

Важливим аспектом реальних інвестицій є їхній захист від інфляції, оскільки ростуть ціни на такі об'єкти часто перевищують темпи

інфляції. Крім того, практика показує, що інвестування в об'єкти реального сектору може приносити значно вищий дохід, ніж інвестування в фінансові інструменти, такі як акції, облігації або валюта. Однак найважливіше, реальні інвестиції є найбільш ефективним засобом забезпечення високої темпів росту та диверсифікації діяльності зростаючих підприємств та фірм відповідно до обраної ними загальної економічної стратегії.

Недосконалість вітчизняного бізнес-середовища характеризується підвищеним рівнем ризику при інвестуванні, недостатністю інформації щодо ринкової ситуації, її не прогнозованістю та суттєвим впливом політичної кон'юнктури на ринкову ситуацію. Усе це підкреслює актуальність пошуку наукових шляхів вирішення проблеми підвищення ефективності управління реальними інвестиціями в сучасних умовах.

Актуальність науково-практичних розробок, спрямованих на підвищення ефективності управління реальними інвестиціями, породила численні дискусії щодо цього питання.

Ціла низка питань, пов'язаних з процесом ухвалення рішень стосовно реальних інвестицій, залишається недостатньо вивченими та потребує вирішення. Однією з таких проблем є розробка методів формалізації управління реальними інвестиціями з метою підвищення конкурентоспроможності підприємства, враховуючи при цьому нестабільність бізнес-середовища.

Вибір конкретних форм реального інвестування підприємства залежить від його інвестиційної стратегії, спрямованої на досягнення загальної стратегії підприємства, можливостей впровадження нових конкурентоздатних технологій з метою зниження операційних витрат та підвищення якості продукції, а також потенціалу для формування інвестиційних ресурсів. Основними формами реального інвестування є:

1. Придбання цілісних майнових комплексів: ця інвестиційна операція підприємства сприяє ефекту "синергії", що полягає в зростанні сукупної ринкової вартості активів підприємства порівняно з їхньою балансовою вартістю. Це досягається завдяки

виробничій або регіональній диверсифікації діяльності.

2. Нове будівництво: ця інвестиційна операція передбачає будівництво нового об'єкта з завершеним технологічним циклом на спеціально виділених територіях. Він використовується для радикального збільшення обсягів операційної діяльності підприємства і підвищення конкурентоспроможності.

3. Реконструкція: ця інвестиційна операція пов'язана з суттєвими змінами виробничого процесу на основі сучасних науково-технологічних досягнень. Реконструкцію здійснюють для радикального збільшення виробничого потенціалу, покращення якості продукції та впровадження ресурсозберігаючих технологій.

4. Модернізація: ця інвестиційна операція включає в себе удосконалення активів основних виробничих фондів, з метою відповідності сучасним вимогам та технологічним процесам.

5. Перепрофілювання: ця інвестиційна операція передбачає заміну або доповнення існуючого устаткування для розширення асортименту продукції відповідно до маркетингової стратегії підприємства.

6. Інноваційне інвестування в нематеріальні активи: ця інвестиційна операція спрямована на використання нових наукових та технологічних знань для досягнення комерційного успіху або соціального впливу. Інноваційні інвестиції в нематеріальні активи включають придбання патентів, ноу-хау, розробку нових технологій та інші форми. Це допомагає підвищити технологічний потенціал підприємства в усіх сферах його діяльності.

Здійснення інноваційного інвестування в нематеріальні активи сприяє підвищенню технологічного потенціалу підприємства та забезпечує його конкурентоздатність.

Інвестування у приріст запасів матеріальних оборотних активів є інвестиційною операцією, яка спрямована на розширення обсягу використання операційних активів підприємства. Ця форма інвестування необхідна для збалансування розвитку позаоборотних та оборотних операційних активів підприємства під час виконання інвестиційних проектів. Вона передбачає

розширення обсягу використання матеріальних оборотних активів, таких як різні види сировини, матеріалів, напівфабрикатів, а також малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Ефективність інвестицій в реальні матеріальні активи залежить від різних факторів, включаючи віддачу вкладень, термін окупності інвестицій, вплив інфляції, рентабельність інвестицій на протязі усього періоду та в окремі періоди, стабільність потоків грошових коштів, наявність інших, можливо, більш ефективних способів вкладення капіталу (фінансові інструменти, валюта тощо) [5].

Технології управління реальними інвестиціями підприємства у національній економіці мають бути спрямовані на забезпечення безпеки інвестицій від ризиків на ринку інвестиційного капіталу. Крім того, вони повинні максимізувати прибутковість інвестиційних проектів, забезпечувати стале зростання доходів протягом реалізації обраних інвестиційних рішень та забезпечувати високу ліквідність портфелю реальних інвестицій. Окрім того, технології повинні дотримуватися послідовності між різними складовими частинами портфелю інвестицій (тобто виконання попередніх інвестиційних рішень повинне сприяти як успішному виконанню наступних, так і припливу нових інвестиційних пропозицій) [6].

Технологія управління реальними інвестиціями є системою розробки та впровадження управлінських рішень, яка базується на аналізі ринкових факторів з метою вибору та реалізації найбільш ефективних реальних інвестиційних проектів [14]. Метою управління реальними інвестиціями є забезпечення ефективного формування операційних активів підприємства.

Специфіка реального інвестування та його різні форми визначають особливості реалізації таких інвестицій на підприємстві. У випадку високої інвестиційної активності підприємства та для підвищення ефективності управління реальними інвестиціями в нестабільному бізнес-середовищі України, до складових технології управління реальними інвестиціями

підприємства доцільно включити наступні аспекти:

1. Аналіз стану реального інвестування у попередньому періоді: На цьому етапі проводиться докладний аналіз попередніх інвестиційних дій. Розглядається динаміка обсягів інвестування в капітал на приріст реальних активів, ступінь реалізації окремих інвестиційних проектів, рівень освоєння інвестиційних ресурсів, ефективність реалізації інвестиційних проектів.

2. Визначення загального обсягу реального інвестування у плановому періоді: У цьому важливому кроці визначається обсяг інвестицій, необхідний для досягнення запланованого приросту основних засобів підприємства, а також росту нематеріальних і оборотних активів, що підтримуватимуть зростання виробництва та реалізації продукції.

3. Визначення форм реального інвестування: Вибір конкретної форми реального інвестування залежить від стратегії галузевої, товарної та регіональної диверсифікації підприємства, можливостей впровадження нових технологій та наявності власних або позикових ресурсів.

4. Підбір ефективних інвестиційних проектів: На цьому етапі підприємство розробляє бізнес-плани для інвестиційних проектів, шукає джерела фінансування та вибирає об'єкти для інвестування.

5. Оцінка ефективності окремих інвестиційних проектів з урахуванням фактору ризику: Вивчаються рентабельність і ризики окремих інвестиційних проектів. Прогнозується вплив інвестиційних ризиків на фінансовий стан підприємства в планованому періоді.

6. Забезпечення реалізації інвестиційних проектів: Цей етап передбачає розробку фінансових схем для фінансування проектів та календарний графік впровадження кожного інвестиційного проекту.

7. Постійний моніторинг реалізації інвестиційних проектів: Цей етап включає організацію системи контролінгу за ключовими показниками кожного інвестиційного проекту для забезпечення їхньої ефективності та успішної реалізації.

У процесі аналізу інвестиційних проектів вимагається висока увага до тривалості

життєвого циклу проекту та його окремих стадій. Поняття "життєвий цикл проекту" визначається як період часу від моменту появи проекту до моменту його ліквідації, а не до запуску в експлуатацію. Ця ретельна розрізненість важлива, оскільки життєвий цикл проекту визначає економічну ефективність та окупність інвестицій.

Життєвий цикл проекту поділяється на три основні стадії:

1) Доінвестиційна або попередня стадія: Ця фаза охоплює підготовку проекту та забезпечення його фінансування.

2) Інвестиційна стадія: На цій стадії проект розробляється і будується.

3) Експлуатаційна (виробнича) стадія: Ця фаза включає в себе експлуатацію інвестиційного об'єкта, або виробництво продукції. Якщо мова йде про диверсифіковане виробництво, то початок експлуатаційної стадії визначається з моменту початку виробництва і продажу хоча б одного виду продукції або послуг. Одночасно можуть проводитися роботи, пов'язані з підготовкою виробництва і збуту інших видів продукції.

Обґрунтування доцільності реалізації реальних інвестицій проводиться на доінвестиційній стадії. Під час доінвестиційного аналізу потрібно:

- оцінити загальні можливості реалізації проекту на основі різних факторів, таких як попит на продукцію на внутрішніх і зовнішніх ринках, наявність сировини для виробництва, технологічні процеси, потреби в висококваліфікованих кадрах, терміни реалізації проекту, виробничі витрати тощо.
- проаналізувати різні економічні альтернативи, такі як ринки сировини і готової продукції, виробничі потужності та технологічні рішення, виробничу програму, стратегії маркетингу, матеріальні затрати тощо.
- економічно обґрунтувати ефективність проекту за варіантами, які були вибрані під час попереднього аналізу.

Критерії, використовувані для оцінки ефективності реальних інвестицій, можуть бути поділені на дві групи залежно від того, чи враховується час:

1) дисконтовані оцінки: Ця група включає чистий наведений ефект (NPV), внутрішню норму доходності (IRR), індекс рентабельності інвестицій (PI), дисконтований термін окупності інвестицій (DPP).

2) облікові оцінки: Ця група включає термін окупності інвестицій (PP), бухгалтерську ставку доходності інвестицій (ARR).

Аналіз чутливості проекту щодо зміни вихідних параметрів (факторів внутрішнього і зовнішнього середовища) важливий у нестабільних ринкових умовах. Під час цього аналізу розраховується, наскільки чиста теперішня вартість може змінитися при зміні окремих параметрів на певний відсоток, такий як 5%, 10%, 15%, 20% і т. д. Також визначаються фактори, які найбільше впливають на проект. Ці фактори потребують постійного контролю та вчасних управлінських заходів для зменшення ризику небажаних змін в ході інвестиційного процесу. Для оцінки фінансово-кредитного ризику реальних інвестицій використовуються різні методології та моделі, такі як CreditRisk+, Credit-Metrics, Portfolio Manager, Credit Monitor, Jarrow-Turnbull Model тощо. Ці моделі дозволяють оцінити ризик і розмір можливих втрат від ризику.

Оцінка ризику при формуванні інвестиційного портфелю передбачає аналіз різних сценаріїв розвитку проектів з урахуванням невизначеності умов їх реалізації. Цей аналіз допомагає визначити чисту теперішню вартість проекту в песимістичному, нормальному та оптимістичному сценаріях розвитку. Більш великий розмах варіації між оптимістичним і песимістичними прогнозами вказує на більший ризик проекту.

Метод Монте-Карло використовується для моделювання багатьох сценаріїв розвитку подій на основі параметрів ключових факторів. Це дозволяє визначити імовірність отримання запланованих результатів та приймати інвестиційні рішення з урахуванням ризику.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Забезпечення конкурентоспроможності та гарантія перспективного розвитку підприємства тісно пов'язані з декількома ключовими аспектами. До них входить

розробка та впровадження методів мінімізації ризику, використання гнучкого управління, розширення використання методів розрахунків, які не передбачають грошових операцій, підвищення довіри між учасниками процесу та постійне вдосконалення інвестиційної діяльності.

Для досягнення цих цілей використання різноманітних методів та моделей для оцінки інвестиційного ризику є надзвичайно важливим. Ці інструменти сприяють аналізу різних сценаріїв розвитку проектів та прийняттю інвестиційних рішень з урахуванням потенційних ризиків.

Також було продемонстровано, що сучасна економічна ситуація підкреслює важливість інвестицій у різноманітні проекти капіталовкладень та ефективного розподілу цих інвестицій. Науковий, технічний і соціально-економічний прогрес свідчать про тенденцію до оновлення основних фондів, що надає надійність інвесторам при розміщенні їх фінансових ресурсів. В періоди економічних криз і нестабільності, інвесторам доводиться більше уваги приділяти аналізу ризиків при формуванні інвестиційного портфелю.

Зазначено, що створення інвестиційного портфелю на основі реальних інвестицій потребує значних фінансових ресурсів і, отже, передбачає комбінацію різних джерел фінансування, включаючи як власний капітал, так і позичений. Збільшення відсотку позикового капіталу в загальному фінансуванні призводить до зростання значущості фінансового важеля, що в свою чергу сприяє підвищенню рентабельності власного капіталу через зміну структури фінансування.

Наведено, що вибір оптимальної структури фінансування реальних інвестицій має важливе значення для досягнення максимальної частки позикового капіталу без збільшення ризиків. Досягнення цього співвідношення можливо завдяки аналізу витрат на позиковий капітал, які додатково залучаються, в порівнянні з рентабельністю загального капіталу. У випадку, коли витрати на позиковий капітал менше, ніж

рентабельність загального капіталу, рентабельність зростає зі збільшенням частки позикового капіталу.

Узагальнено, що рішення, пов'язані зі структурою капіталу, є компромісом між ризиком та ефективністю реалізації реальних інвестицій. У випадку обмеженої інформації і суперечливостей, інвесторам часто доводиться робити вибір на користь залучення позикових коштів, з урахуванням ризику неповернення.

Вибір джерела позикового капіталу призводить до ситуації, коли умовні процентні ставки для інвесторів збільшуються, що в свою чергу впливає на якість проектів та знижує ефективність використання і повернення позичених коштів.

Важливою задачею управління реальними інвестиціями є створення оптимального інвестиційного портфелю. Методи оптимізації розподілу інвестицій між різними проектами залежать від можливості поділу проектів на окремі частини та застосовують критерії "максимізації індексу прибутковості." У разі поділу проектів в портфель включаються проекти з найвищою рентабельністю, які можуть бути повністю фінансовані. У разі неможливості поділу проектів вибір оптимальної комбінації здійснюється на основі аналізу всіх можливих варіантів у межах наявних інвестиційних ресурсів з метою максимізації чистої теперішньої вартості інвестиційного портфелю.

Усі ці напрями досліджень можуть сприяти покращенню якості управління інвестиціями та підвищенню конкурентоспроможності інвесторів в сучасних умовах. Додаткові дослідження можуть бути спрямовані на:

- розробку нової методології та моделей для визначення оптимальних стратегій фінансування реальних інвестицій, які враховують різноманітні ризики та нестабільність у фінансовому середовищі;
- вивчення впливу екологічних та соціальних аспектів на ризики та ефективність інвестиційних проектів може стати додатковим напрямком досліджень, особливо в контексті зростаючої уваги до сталого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кузнецова І. О. Формування раціональної технології процесу управління на засадах інжинірингової парадигми. *Управління розвитком. Зб. наук. робіт*, Харків. Вид. ХНЕУ, № 18, 2010. С. 31-35.
2. Kline S. J., Rosenberg N. An overview of innovation. The positive sum strategy: Harnessing technology for economic growth / edited by Landau R. & Ros-enberg N. Washington: National Academy Press, 1986.
3. Кизим М. О., Іванов Ю. Б. Інновації: проблеми науки та практики: монографія. Харків: "Інжек", 2007. 208 с.
4. Богатирьов А. М., Кузнецова І. О. Процес інноваційного розвитку оператора мобільного зв'язку. *Бізнес Інформ*. 2011. № 11. С. 123-124.
5. Шарп У., Александер Г., Бейли Дж. Інвестиції. URL: <https://pdfdrive.com.html>.
6. Семенов Г. А., Бугай В. З., Семенов А. Г., Бугай А. В. Фінансове планування і управління на підприємствах: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017.
7. Відоменко І. О. Організаційно-економічний механізм формування функціональних стратегій хлібоприймального підприємства. *Методологія та практика стратегічного управління розвитком сучасних організацій: монографія*. Одеса: ОНЕУ, 2016. С. 50-57.
8. Кожушко Л. Ф., Кропивко С. М. Управління проектами: навчальний посібник. Київ: Кондор-Видавництво, 2013. 388 с.
9. Друкер П. Виклики для менеджменту XXI століття. Київ: КМ-Букс. 2020. 372 с.
10. Крамської Д. Ю., Кучинський В. А. Аналіз та удосконалення економічного змісту понять інновації і інноваційний розвиток. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2013. № 22 (995). С. 22-32.
11. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку. Київ: Києво-Могилянська академія. 2011. 357 с.
12. Тарнавська Н. Управлінські інновації у забезпеченні конкурентоспроможності суб'єктів господарювання. *Управлінські інновації*. 2012. Випуск 1. С. 34-55.
13. Захарченко В. І., Корсікова Н. М., Меркулов М. М. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 448 с.
14. Гриньова В. М., Коюда В. О., Лепейко Т. І. Інвестування: підручник. Київ: Знання, 2008. 452 с.
15. Черваньов Д. М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємства: навч. посіб. Київ: Знання-Прес, 2003. 622 с.
16. Полозова В. М. Особливості управління портфелем фінансових інвестицій підприємства. *Вісник Хмельницького Національного університету*. 2009. № 4. Т. 2. С. 114-116.
17. Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Київ: Знання, 2015. 485 с.
18. Кублікова Т. Б., Кузнецова І. О. Організація інноваційної та інвестиційної діяльності: теорія та практика: навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, 2022. С. 280

REFERENCES

1. Kuznetsova I. O. (2010). Formation of a rational management process technology based on the engineering paradigm. *Management Development*, 18, 31-35. [in Ukrainian].
2. Kline, S. J., and Rosenberg, N. (1986). *An overview of innovation. The Positive Sum Strategy: Harnessing Technology for Economic Growth*. Washington: National Academy Press. [in Ukrainian].
3. Kizim, M. O., and Ivanov, Yu. B., (2007). *Innovations: Problems of Science and Practice*. Kharkiv: Inzhhek. [in Ukrainian].
4. Bohatyr'ov, A. M., and Kuznetsova, I. O. (2011). The process of innovative development of a mobile operator. *Business Inform*, 11, 123-124. [in Ukrainian].
5. Sharp U., Alexander G., Bailey D. J. (n.d.). *Investments*. <https://pdfdrive.com.html>. [in Ukrainian].
6. Semenov, A. G., and Buhai, A. V. (2017). *Financial Planning and Management at Enterprises*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury. [in Ukrainian].
7. Vidomenko, I. O. (2016). Organizational and Economic Mechanism of Functional Strategy Formation of a Grain Receiving Enterprise. *Methodology and Practice of Strategic Management of Modern Organizations*. Odessa: ONEU, 50-57. [in Ukrainian].
8. Kozhushko, L. F., and Kropyvko, S. M. (2013). *Project Management*. Kyiv: Kondor. [in Ukrainian].
9. Drucker, P. (2020). *Challenges for Management in the 21st Century*. Kyiv: KM-Buks. [in Ukrainian].
10. Kramskyi, D. Yu., and Kuchynskyi, V. A. (2013). Analysis and Improvement of the Economic Content of the Concepts of Innovation and Innovative Development. *Bulletin of NTU "KhPI"*, 22 (995), 22-32. [in Ukrainian].
11. Schumpeter, J. (2011). *The Theory of Economic Development*. Kyiv: Kyiv-Mohyla Academy. [in Ukrainian].
12. Tarnavska, N. (2012). Managerial Innovations in Ensuring the Competitiveness of Economic Entities. *Managerial Innovations*, 1, 34-55. [in Ukrainian].

13. Zakharchenko, V. I., Korsikova, N. M., and Merkulov, M. M. (2012). *Innovative Management: Theory and Practice in the Context of Economic Transformation*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury. [in Ukrainian].
14. Hrynova, V. M., Koyuda, V. O., and Lepeyko, T. I. (2008). *Investment*. Znannia. [in Ukrainian].
15. Chervaniov, D. M. (2003). *Management of Enterprise Investment Activity*. Kyiv: Znannia-Press. [in Ukrainian].
16. Polozova, V. M. (2009). Features of Portfolio Management of Financial Investments of the Enterprise. In: *Bulletin of Khmelnytsky National University*, 4(2), 114-116. [in Ukrainian].
17. Kovalenko, L.O., Remniova L.M. (2015). *Financial Management*. Kyiv: Znannia. [in Ukrainian].
18. Kublikova, T. B., and Kuznetsova, I. O. (2022). *Organization of Innovative and Investment Activities: Theory and Practice*. Odesa: ONEU. [in Ukrainian].

Inna Kuznetsova, Doctor of Science (Economic), Associate Professor, Professor of the Department Organizations' Management, Odesa State Economic University, Ukraine

Tetiana Kublikova, PhD of Economic Sciences, Associate Professor, Professor of the Department Organizations' Management, Odesa State Economic University, Ukraine

TECHNOLOGIES OF REAL INVESTMENT MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE

Abstract

Introduction. The subject of our research is the scientific generalization of various innovative-investment approaches to management decisions in the context of real investment aimed at ensuring sustainable competitive advantages for the enterprise. The study covers both theoretical and practical aspects of technology management of real investments of enterprises in the conditions of instability of the domestic market environment.

The purpose and objectives of the study are to study and scientifically analyze approaches to the management of real investments in enterprises to determine their potential for ensuring sustainable competitive advantages.

Method (methodology). For research in the field of managing real investments and forming an investment portfolio, methods of financial analysis, risk assessment, asset valuation methods, system analysis, mathematical modelling, and sectional analysis were applied.

Results of the study emphasize the importance of developing tools for managing real investments for the successful formation of an investment portfolio in the context of an unstable market environment, where effective risk management and optimal choice of funding sources play a critical role in achieving sustainable competitive advantages for the enterprise.

Conclusions. The research highlights the need for further development of tools for managing real investments to successfully form an investment portfolio in an unstable market environment. The importance of developing this toolkit is emphasized, taking into account the needs of enterprises in ensuring effective functioning and development, as well as in using the potential of the most attractive investment objects for creating an investment portfolio. Forming an investment portfolio based on real investments requires significant financial resources and the involvement of both equity and borrowed funds. The choice of the optimal funding structure becomes a compromise between risk and efficiency in investing resources in real investments, which requires detailed analysis and justification. Special attention is paid to risk analysis, which has proven to be a key element in investing in real assets and forming an investment portfolio. This approach opens up opportunities for a thorough risk analysis, the development of appropriate tools, and strategic planning, which contributes to more effective investment management and achieving sustainable competitive advantages for the enterprise in the conditions of market environment instability.

Keywords: real investments; investment portfolio; investment risks; financial analysis; strategic planning.

Cite as: Kuznetsova, I., and Kublikova, T. (2023). Technologies of real investment management of the enterprise. *Economic analysis*, 33 (4), 207-215. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.207>